

Israel som en Apartheidstat, ikke en Demokrati

Karakteriseringen af Israel som et demokrati har længe været en hjørnesteen i dets internationale image, forankret i dets parlamentariske system, valg og juridiske rammer. Men en nærmere undersøgelse af dets politikker, især over for palæstinensere, afslører en systematisk struktur af diskrimination og adskillelse, der i højere grad stemmer overens med apartheid end med demokratiske principper. Denne artikel hævder, at Israel fungerer som en apartheidstat snarere end et ægte demokrati, baseret på beviser for systematisk diskrimination, undertrykkelse af dissens og markante forskelle i rettigheder mellem jødiske israelere og palæstinensere, som fremhævet af menneskerettighedsorganisationer, juridiske rammer og nylige politiske udviklinger.

Systematisk Diskrimination og Apartheid

Apartheid, som defineret i Apartheidkonventionen fra 1973, er et system af institutionaliseret racesegregation og diskrimination designet til at opretholde en racegruppes dominans over en anden. Amnesty Internationals rapport fra 2024, *Israels Apartheid mod Palæstinensere*, præsenterer en detaljeret argumentation for denne betegnelse og hævder, at Israels behandling af palæstinensere – gennem diskrimination, ekspropriation og undertrykkelse – udgør et system designet til at favorisere jødiske israelere på bekostning af palæstinensere. Rapporten fremhæver politikker som ekspropriation af jord, nedrivning af hjem og begrænset adgang til ressourcer som vand og elektricitet, der uforholdsmæssigt rammer palæstinensere i Israel, på Vestbredden og i Gaza. For eksempel nyder jødiske bosættere på Vestbredden fulde borgerrettigheder, mens palæstinensere lever under militær lovgivning og mangler grundlæggende friheder som bevægelsesfrihed og politisk deltagelse. Dette dobbelte retssystem – civilret for jøder og militærret for palæstinensere – afspejler den racesegregation, der kendetegnede apartheid i Sydafrika, hvor rettigheder blev tildelt baseret på race.

Desuden erklærer Nationsstatsloven fra 2018 Israel som "jødernes nationalstat" og prioriterer eksplicit jødisk identitet over lige rettigheder for alle borgere. Denne lov nedgraderer arabisk som officielt sprog og fremmer jødisk bosættelse som en national værdi, hvilket effektivt marginaliserer de 20 % af Israels befolkning, der er arabere. Sådanne politikker undergraver det demokratiske princip om lige statsborgerskab, da de indskriver jødisk overherredømme i loven, et kendetegn ved apartheidssystemer, hvor en gruppes rettigheder overskygger en andens baseret på etnicitet eller race.

Undertrykkelse af Dissens og Politisk Repræsentation

Et fungerende demokrati garanterer ytringsfrihed og lige politisk deltagelse, men Israels behandling af palæstinensiske borgere og deres repræsentanter afslører en markant modsætning. Amnesty Internationals briefing fra 2022, *Valgt men Begrænset: Krympende Rum for Palæstinensiske Parlamentarikere i Israels Knesset*, dokumenterer, hvordan palæstinensiske Knesset-medlemmer (MK'er) står over for diskriminerende regler, der begrænser

deres evne til at repræsentere deres vælgere. For eksempel er lovforslag fremsat af palæstinensiske MK'er, der omhandler deres samfunds rettigheder, blevet diskvalificeret før diskussion, og Uddrivelsesloven fra 2016 giver Knesset mulighed for at fjerne MK'er for "tilskyndelse til racisme" eller "støtte til væbnet kamp", en bestemmelse, der ofte bruges til at målrette arabiske MK'er. Sagen om MK Ofer Cassif, der i 2024 stod over for et forsøg på uddrivelse for at støtte Sydafrikas folkedrabssag mod Israel ved Den Internationale Domstol, eksemplificerer denne undertrykkelse. Selvom uddrivelsesforsøget mislykkedes, blev Cassif suspenderet i seks måneder, en foranstaltning, som kritikere hævder var politisk motiveret for at dæmpe dissens.

Suspensioner af arabiske MK'er har været et gentagende mønster, der uforholdsmæssigt rammer arabiske partier som Hadash-Ta'al og Ra'am. I 2023 blev Aida Touma-Sliman og Iman Khatib-Yassin suspenderet for at kritisere israelske militære aktioner i Gaza, henholdsvis i to måneder og en måned. Historiske sager, såsom Haneen Zoabis flere suspensioner (f.eks. seks måneder i 2014 for udtalelser, der støttede palæstinensisk modstand), illustrerer yderligere denne tendens. Disse handlinger står i skarp kontrast til manglen på ansvarlighed for jødiske MK'er, der engagerer sig i tilskyndelse, som under Jerusalem Flagmarchen i 2023, hvor deltagere råbte "Død over araberne" uden at stå over for lignende konsekvenser. Denne dobbelte standard – at straffe arabiske MK'er for deres tale, mens tilskyndelse fra jødiske nationalister tolereres – undergraver det demokratiske princip om lige behandling under loven og antyder et system designet til at undertrykke minoritetsstemmer, et kendetegn ved apartheid frem for demokrati.

Uligheder i Rettigheder og Levevilkår

De levede erfaringer for palæstinensere under israelsk kontrol undergraver yderligere påstanden om demokrati. I Gaza, som fremhævet af et UNRWA-indlæg den 25. maj 2025, har blokaden og gentagne militære operationer skabt en humanitær krise, hvor FN opfordrer til 500-600 hjælpelastbiler dagligt for at forhindre yderligere katastrofer. FN-Kommissionens rapport om sundhedsfaciliteter i Gaza dokumenterer angreb på medicinsk infrastruktur, især pædiatrisk og neonatal pleje, som krænkelse af retten til liv og sundhed, hvilket potentielt udgør forbrydelser mod menneskeheden. Disse forhold, kombineret med den bevidste ødelæggelse af reproduktiv sundhedspleje, rammer palæstinensere uforholdsmæssigt hårdt og skaber en skarp kontrast til de rettigheder og tjenester, der er tilgængelige for jødiske israelere.

Inden for Israel står palæstinensiske borgere over for systematisk diskrimination inden for bolig, uddannelse og beskæftigelse. Praksissen med nedrivning af hjem, som noteret af Amnesty, er en central mekanisme for fordrivelse, hvor palæstinensiske familier nægtes byggetilladelser, mens jødiske bosættelser udvides. I Østjerusalem nægtes palæstinensere ofte opholdsrettigheder, mens jødiske bosættere får fortrinsbehandling. Disse uligheder er ikke tilfældige, men er indlejret i en juridisk og politisk ramme, der prioriterer jødisk dominans, hvilket afspejler apartheids mål om at opretholde racemæssig kontrol gennem segregation og ulighed.

Modargumenter og Modbevis

Tilhængere af Israels demokratiske status peger ofte på dets valg, uafhængige retsvæsen og tilstedeværelsen af arabiske MK'er i Knesset som bevis på demokrati. Disse elementer undergraves dog af de systemiske uligheder og undertrykkelse, der er beskrevet ovenfor. Valg, selvom de afholdes regelmæssigt, omsættes ikke til lige politisk magt, når arabiske MK'er står over for begrænsninger, og deres samfund marginaliseres. Retsvæsenet, trods lejlighedsvis domme til fordel for palæstinensiske rettigheder, har opretholdt love som Nationsstatsloven og Uddrivelsesloven, der forankrer jødisk overherredømme. Desuden svarer tilstedeværelsen af arabiske MK'er ikke til meningsfuld repræsentation, når de rutinemæssigt bliver målrettet for deres politiske holdninger, som det ses i suspensionerne og uddrivelsesforsøgene.

Et andet argument er, at Israels handlinger er en reaktion på sikkerhedstrusler, såsom palæstinensisk terrorisme. Selvom sikkerhedsbetyrninger er reelle, retfærdiggør de ikke den udbredte diskrimination og kollektive straf, der pålægges palæstinensere. Blokaden af Gaza, den militære besættelse af Vestbredden og undertrykkelsen af dissens inden for Israel går ud over målrettede sikkerhedsforanstaltninger og skaber et kontrolsystem, der favoriserer en gruppe over en anden baseret på etnicitet – et definerende kendetegn ved apartheid, ikke en demokratisk reaktion på trusler.

Konklusion

Israels politikker og praksisser – systematisk diskrimination, undertrykkelse af dissens og markante uligheder i rettigheder – stemmer mere overens med apartheid end med demokrati. Den juridiske ramme, som set i Nationsstatsloven og Uddrivelsesloven, prioriterer jødisk identitet over lige statsborgerskab, mens behandlingen af palæstinensiske MK'er og borgere afslører et mønster af udelukkelse og undertrykkelse. Den levede virkelighed for palæstinensere, hvad enten det er i Gaza, på Vestbredden eller inden for Israel, er præget af segregation og deprivation, i skarp kontrast til de rettigheder, der gives til jødiske israelere. Disse elementer, dokumenteret af menneskerettighedsorganisationer og understøttet af nylige begivenheder, udfordrer fortællingen om Israel som et demokrati og tegner i stedet et billede af en apartheidstat, hvor systemisk ulighed og dominans definerer den politiske og sociale orden. Et ægte demokrati kræver lighed, frihed og retfærdighed for alle, principper som Israels nuværende system ikke formår at opretholde for palæstinensere.